

คำอธิบายรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ส22101 พระพุทธศาสนา/หน้าที่พลเมือง

เวลาเรียน 60 ชั่วโมง (3 ชั่วโมง/สัปดาห์)

รายวิชาพื้นฐาน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ศึกษา วิเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นรากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติ และมรดกของชาติ การพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม พุทธประวัติ ตอนผจญมาร การตรัสรู้ การสั่งสอน ประวัติ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ นางชูชุตตรา พระเจ้าพิมพิสาร มิตตวันทุกชาติก ราโชวาทชาดก พระมหาธรรม-ราชาลิไทย สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส โครงสร้างและสาระสังเขปของพระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก

อธิบายและปฏิบัติตนตามธรรมคุณ และปฏิบัติตนตามข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 ในเรื่อง ธรรมคุณ 6 อริยสัจ 4 ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) ในเรื่อง ชั้น 5 (อายตนะ) สมุทัย (ธรรมที่ควรละ) ในเรื่อง หลักกรรม (สมบัติ 4 วิบัติ 4) อกุศลกรรมบถ 10 อบายมุข 6 นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) ในเรื่อง สุข 2 (สามีส นีรามิส) มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) ในเรื่อง บุญพรมิตของมัชฌิมาปฏิปทา ธรรมคุณ 6 กุศลจิต 4 กุศลกรรมบถ 10 สติปัฏฐาน 4 มงคล 38 ในเรื่อง ประพฤติธรรม เว้นจากความชั่ว เว้นจากการดื่มน้ำเมา พุทธศาสนสุภาษิต กมนาวา วตตติ โลโก กลยานการี กลยานิ ปาปการี จ ปาปโก สุขุ ปญญสส อจฺจโย ปุชโก ลมเต ปุชฺ วนทโก ปฏิวนทนิ การพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิตด้วยวิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม และวิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ สวดมนต์แปล แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติ มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดี ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และหลักคำสอนที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ศึกษาวิเคราะห์บทบาท ความสำคัญและความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม ความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยสมัยปัจจุบัน กระบวนการในการตรากฎหมาย การปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน การปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี

โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการทางสังคม กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา และกระบวนการกลุ่ม

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต นำไปพัฒนาและแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ สามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข และเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี ดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข มีคุณธรรมจริยธรรม และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีจิตสาธารณะ รักความเป็นไทย

ตัวชี้วัดทั้งหมด 22 ตัวชี้วัด ดังนี้

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
ส 1.1	ส 1.1 ม.2/1 ส 1.1 ม.2/2 ส 1.1 ม.2/3 ส 1.1 ม.2/4 ส 1.1 ม.2/5 ส 1.1 ม.2/6 ส 1.1 ม.2/7 ส 1.1 ม.2/9 ส 1.1 ม.2/10	ส 1.1 ม.2/8 ส 1.1 ม.2/11
ส 1.2	ส 1.2 ม.2/1 ส 1.2 ม.2/3 ส 1.2 ม.2/4	ส 1.2 ม.2/1 ส 1.2 ม.2/5
ส 2.1	ส 2.1 ม.2/2 ส 2.1 ม.2/3	ส 2.1 ม.2/1 ส 2.1 ม.2/4
ส 2.2	ส 2.2 ม.2/1	ส 2.2 ม.2/2
รวม	15 ตัวชี้วัด	7 ตัวชี้วัด

กำหนดการจัดการเรียนรู้

รหัสวิชา ส 22101 รายวิชาสังคมศึกษา (พระพุทธศาสนา ,หน้าที่พลเมือง)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1

เวลา 60 ชั่วโมง จำนวน 1.5 หน่วยกิต สัดส่วนคะแนน ระหว่างภาค : ปลายภาค = 70 : 30

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน /ตัวชี้วัด		สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน 70 : 30			
		ตัวชี้วัด ระหว่าง ทาง	ตัวชี้วัด ปลายทาง			ก่อน 25	กลาง 20	หลัง 25	ปลาย 30
1	ประวัติและ ความสำคัญ ของ พระพุทธศา สนา	ส 1.1 ม.2/1 ม.2/2 ม.2/3 ม.2/4	ส 1.1 ม.2/8 ม.2/11	พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่ เข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลต่อการเสริมสร้างความ เข้าใจอันดีระหว่างประเทศ เพื่อนบ้าน และยังเป็น รากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติ และ มรดกของชาติไทย มีส่วนใน การพัฒนาชุมชนและการจัด ระเบียบสังคม	(4)	4	3	-	-
2	พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชน ตัวอย่างและ ชาดก	ส 1.1 ม.2/5 ม.2/6	ส 1.1 ม.2/11	การวิเคราะห์พุทธประวัติ ประวัติ พุทธสาวก พุทธสาวิกา ศา สนิกชนตัวอย่าง และชาดก ย่อมทำได้ ข้อคิดและคุณธรรมอันเป็น แบบอย่างของท่าน เพื่อนำไป ประยุกต์ปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิตอย่าง ถูกต้อง	(4)	3	3	-	-

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน /ตัวชี้วัด		สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน 70 : 30			
		ตัวชี้วัด ระหว่าง ทาง	ตัวชี้วัด ปลายทาง			ก่อน 25	กลาง 20	หลัง 25	ปลาย 30
3	หลักธรรม ทาง พระพุทธศา สนา	ส 1.1 ม.2/9	ส 1.1 ม.2/8	ข้อธรรมสำคัญในกรอบ อริยสัจ 4 ประกอบด้วย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค เป็นหลักสำคัญใน การดำเนินชีวิตที่นำไปสู่ ความพ้นทุกข์ หรือหมด ปัญหา ซึ่งทุกคนควรมี จิตสำนึกในพระธรรมคุณ และปฏิบัติตามหลักธรรม	(4)	3	3		
4	พระไตรปิฎ กและ พุทธศาสน สุภาชิต	ส 1.1 ม.2/7	ส 1.1 ม.2/8	พระไตรปิฎก เป็นคัมภีร์ที่ บรรจุหลักธรรมคำสอนของ พระพุทธศาสนา ประกอบด้วย พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระ อภิธรรม-ปิฎก ส่วนพุทธ ศาสนสุภาชิตนั้น เป็นส่วนหนึ่งของหลักธรรม ซึ่งชาวพุทธทุกคนพึงนำไป เป็นแนวทาง ในการปฏิบัติตน	(4)	3	3	-	-
5	หน้าที่ชาว พุทธและ มารยาทชาว พุทธ	ส 1.2 ม.2/2	ส 1.2 ม.2/1	ชาวพุทธทุกคนควรปฏิบัติ ตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคล ต่างๆ ตามหลักมรรยาทของ ชาวพุทธ	(4)	3	2		

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน /ตัวชี้วัด		สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน 70 : 30			
		ตัวชี้วัด ระหว่าง ทาง	ตัวชี้วัด ปลายทาง			ก่อน 25	กลาง 20	หลัง 25	ปลาย 30
5	หน้าที่ชาว พุทธและ มารยาทชาว พุทธ	ส 1.2 ม.2/2	ส 1.2 ม.2/1	ชาวพุทธทุกคนควรปฏิบัติ ตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคล ต่างๆ ตามหลักมรรยาทของ ชาวพุทธ	(4)	3	2		
6	วันสำคัญ ทาง พระพุทธศา สนาและ ศาสนพิธี	ส 1.2 ม.2/3 ม.2/4	ส 1.2 ม.2/5	วันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา มีคำสอนที่สำคัญที่เป็น ประโยชน์ ต่อศาสนิกชนทุกคน ซึ่งชาว พุทธ ทุกคนพึงเข้าร่วมในพิธีกรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการ ปฏิบัติตนในวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา	(4)	3	2	-	-
7	การบริหาร จิตและ การเจริญ ปัญญา	ส 1.1 ม.2/9 ม.2/10	ส 1.1 ม.2/8 ม.2/11	การสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญาด้วยอานา ปานสติ และวิธีคิดแบบ อุบายปลูกเร้าคุณธรรม และ วิธีคิดแบบอรรถธรรม สัมพันธ์ เป็นส่วนสำคัญของการ พัฒนาจิต เพื่อการดำเนินชีวิตอย่าง ถูกต้อง	(3)	3	2	-	-

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน /ตัวชี้วัด		สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน 70 : 30			
		ตัวชี้วัด ระหว่าง ทาง	ตัวชี้วัด ปลายทาง			ก่อน 25	กลาง 20	หลัง 25	ปลาย 30
8	การปฏิบัติ ตนตาม หลักธรรม ทางพระ พุทธศาสนา	ส 1.1 ม.2/1 ม.2/2 ม.2/3 ม.2/4 ม.2/5	ส 1.1 ม.2/11	การปฏิบัติตนตามหลักธรรม ของพระ-พุทธศาสนา ย่อม ส่งผลดีต่อความสงบ เรียบร้อยของสังคม และ ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันอย่าง สันติสุข	(3)	3	2		
การวัดผลกลางภาค					30	25	20	-	-
9	พลเมืองดี ตามวิถีประ ชาธิปไตย	ส 2.1 ม.2/2	ส 2.1 ม.2/1	การปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตาม วิถีประชาธิปไตย ย่อมส่งผลดี ต่อความสงบเรียบร้อย และการพัฒนาประเทศให้ เจริญ ก้าวหน้าอย่างมั่นคง	(6)	5		5	6
10	กฎหมายกับ การดำเนิน ชีวิตประจำวัน	ส 2.1 ม.2/2	ส 2.1 ม.2/1	การตรากฎหมายนั้น จะต้องปฏิบัติตามขั้นตอน ของกระบวนการตรา กฎหมายและประชาชนทุก คนจะต้องปฏิบัติตาม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ตนเอง ชุมชน และ ประเทศชาติ	(6)	5		5	6

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน /ตัวชี้วัด		สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน 70 : 30			
		ตัวชี้วัด ระหว่าง ทาง	ตัวชี้วัด ปลายทาง			ก่อน 25	กลาง 20	หลัง 25	ปลาย 30
11	เหตุการณ์ และการ เปลี่ยน แปลง สำคัญของ ระบอบการ ปกครอง ไทย	ส 2.1 ม.2/2	ส 2.1 ม.2/1	การใช้หลักการเลือกรับ ข้อมูล ข่าวสารอย่างถูกต้อง นั้น ย่อมส่งผลดีต่อการ วิเคราะห์สถานการณ์ การเมืองการปกครองไทย ได้ถูกต้อง	(6)	5		5	6
12	สถาบันทาง สังคม	ส 2.1 ม.2/3	ส 2.1 ม.2/5	สถาบันทางสังคมต่างก็มี บทบาทความสำคัญต่อวิถี การดำเนินชีวิตของสมาชิก ในสังคมและมีความสัมพันธ์ กัน	(6)	5		5	6
13	วัฒนธรรม ของไทยและ วัฒนธรรม ของประเทศ ในภูมิภาค เอเชีย	ส 2.1 ม.2/4	ส 2.1 ม.2/1 ม.2/5	วัฒนธรรมไทยและ วัฒนธรรมในประเทศใน ภูมิภาคเอเชียมีทั้งความ คล้ายคลึงกันและความ แตกต่างกัน ซึ่งเป็นปัจจัย สำคัญในการสร้างความ เข้าใจอันดีระหว่างกัน	(6)	5		5	6
การวัดผลปลายภาคเรียน					30	-	-	25	30
รวมตลอดภาคเรียน					60	25	20	25	30